

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра сімейної медицини та поліклінічної терапії

Силабус навчальної дисципліни
«Менеджмент діабету в практиці сімейного лікаря»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 45 годин, 1,5 кредити. Семестри: XI – XII. 6 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра сімейної медицини та поліклінічної терапії Одеса, вул. Пішонівська, 1, Приміщення бази кафедри сімейної медицини та поліклінічної терапії, 5 поверх.
Викладач (-і)	Доцент: к.мед.н. Циунчик Ю.Г. Асистенти: к.мед.н. Лагода Д.О., Бажора Я.І., Назарян В.М., Амірова Г.Ю.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Данильчук Галина Олександрівна, завуч кафедри 097 305 4035 Циунчик Юлія Геннадіївна, відповідальна за організаційно-виховну роботу зі студентами кафедри 050 333 5888 E-mail: galina.danylchuk72@gmail.com Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра сімейної медицини та поліклінічної терапії

месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – є знання та вміння провести оцінку факторів ризику розвитку цукрового діабету 2 типу, принципів його діагностики, лікування та можливості розвитку ускладнень та розробки заходів щодо їх запобігання.

Пререквізити і постреквізити дисципліни (місце дисципліни в освітній програмі):

Пререквізити: українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням), латинська мова та медична термінологія, медична та біологічна фізика, анатомія людини, гістологія, фізіологія, безпека життєдіяльності; основи електрофізіології, патоморфологія, патофізіологія, фармакологія, кардіологія, ендокринологія.

Постреквізити: загальна практика – сімейна медицина, внутрішня медицина, кардіологія, гастроентерологія, ендокринологія, інфекційні хвороби, епідеміологія та принципи доказової медицини, анестезіологія та інтенсивна терапія, екстрена та невідкладна медична допомога.

Мета дисципліни: опанування здобувачем вищої освіти знань та формування елементів професійних компетентностей у галузі ендокринології, зокрема пояснити суть цукрового діабету 2-го типу, етіопатогенез, фактори ризику, тактику ведення при гострих та хронічних ускладненнях, підходи до діагностики та навчити студентів призначати цукрознижувальну терапію з метою досягнення компенсації вуглеводного обміну, підтримки нормальної маси та профілактики специфічних ускладнень діабету.

Завдання дисципліни:

1. Формування вмінь та навичок для діагностики порушень вуглеводного обміну та його ускладнень.

2. Удосконалення навичок правильному підбору цукрознижувальної терапії для досягнення компенсації вуглеводного обміну та профілактики ускладнень.

3. Набуття навичок своєчасного попередження виникнення гострих та профілактика хронічних ускладнень цукрового діабету 2-го типу.

Очікувані результати:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра сімейної медицини та поліклінічної терапії

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- етіопатогенез та фактори ризику розвитку цукрового діабету 2-го типу.
- основні клініко-інструментальні та лабораторні методи дослідження для виявлення цукрового діабету 2-го типу.
- діагностичні критерії для постановки діагнозу цукрового діабету 2-го типу.
- ознаки та принципи діагностики гострих та хронічних ускладнень цукрового діабету 2-го типу.
- принципи лікування та профілактики цукрового діабету 2-го типу.
- принципи призначення інсулінотерапії хворому на цукровий діабет 2-го типу.

Вміти:

- діагностувати цукровий діабет 2-го типу та скласти план обстеження хворого.
- провести диференційну діагностику між цукровим діабетом 1-го та 2-го типів.
- провести диференційну діагностику різних невідкладних станів при цукровому діабеті 2-го типу.
- визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах, необхідність у госпіталізації.
- складати план лікування хворого на цукровий діабет 2-го типу.
- уміти застосовувати засвоєне в клінічній ситуації.
- вести медичну документацію.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі семінарських занять (16 аудиторних годин); організації самостійної роботи здобувача (29 години).

Методи навчання: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, тестів, відпрацювання навичок роботи з глюкометром.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Цукровий діабет 2-го типу, епідеміологія, етіологія, патогенез та класифікація

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра сімейної медицини та поліклінічної терапії

Тема 2. Клініка, діагностика та диференційна діагностика, скринінг цукрового діабету 2-го типу

Тема 3. Модифікація способу життя хворих на цукровий діабет, як метод компенсації захворювання та профілактики ускладнень і поліпшення прогнозу

Тема 4. Методи контролю рівня глюкози в крові

Тема 5. Лікування цукрового діабету 2-го типу та показання до переходу на інсулінотерапію

Тема 6. Гострі ускладнення цукрового діабету 2-го типу, їх лікування та профілактика

Тема 7. Хронічні ускладнення цукрового діабету 2-го типу, їх лікування та профілактика

Тема 8. Залік

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги: цукровий діабет 2 типу // Наказ МОЗ № 1118 від 21.12.2012 р.
2. Рекомендації ADA з лікування цукрового діабету (2020): нові положення/ Л. К. Соколова //Медична газета «Здоров'я України 21 сторіччя» № 6 (475), березень 2020 р. – Режим доступу до ресурсу: <https://health-ua.com/article/60082-rekomendatc-ADA-z-lkuvannya-tcukrovogo-dabetu-2020-nov-polozhennya>
3. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 2. Розділи 9—24: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. — 2-е видання. – ВСВ «Медицина», 2022. – 584 с.
4. Андрейчин С. М. Методика обстеження терапевтичного хворого: навчальний посібник / С. М. Андрейчин, Н. А. Бількевич, Т. Ю. Чернець. – Тернопіль: ТДМУ; Укрмедкнига, 2015. – 259 с
5. Наказ МОЗ України від 05.08.2009 № 574 «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги пацієнтам з ендокринними захворюваннями».
6. Рациональная диагностика и фармакотерапия заболеваний внутренних органов./ Под ред А.Н. Беловола, Г.Д. Фадееенко, О.Я. Бабака/

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра сімейної медицини та поліклінічної терапії

- Справочник врача «Семейный врач, терапевт» - К. ООО Библиотека «Здоровье Украины», 2013, 552 с.
7. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів (15е видавництво, доповнене і перероблене) / За редакцією Ю.М. Мостового. –ДП «ДКФ», 2013. – 655с.
  8. Діагностика і семіотика ендокринних захворювань: навчальний посібник /Й. І. Пічкарь. – К.: Люди в білому, 2014 – 137с
  9. Эндокринология: национальный учебник для студентов. 2-е издание.. Боднар П.Н., Михальчишин Г.П., Комиссаренко Ю.И. и др. – «Нова книга», 2016. – 488
  10. 100 Избранных лекций по эндокринологии (второй выпуск, том II) / под ред. Ю.И.Караченцева, Н.А. Кравчун, И.М. Ильиной. – Харьков: «С.А.М.», 2015. – 456 с.

Додаткова

1. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 2 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона. – ВСВ «Медицина», 2021. – 778 с.
2. Актуальні питання ендокринології у практиці сімейного лікаря. Вороненко Ю.В., Шекера О.Г. – Видавничий дім: Заславський О.Ю., 2019. – 132
3. Настанова 00486. Діабет: визначення, диференційна діагностика і класифікація [Електронний ресурс] / Hannele Yki-Järvinen, Tiinamaija Tuomi. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://guidelines.moz.gov.ua/documents/3323>
4. Настанова 00488. Лікування і спостереження при діабеті 2 типу [Електронний ресурс] / Hannele Yki-Järvinen. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://guidelines.moz.gov.ua/documents/3325>
5. Реферативний огляд європейських настанов 2019 року щодо ведення діабету, предіабету та серцево-судинних захворювань

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра сімейної медицини та поліклінічної терапії

Критерії поточного оцінювання на семінарському занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час інтерпретації даних лабораторних дослідження, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички.

Форми і методи підсумкового контролю: залік, виставляється здобувачу, який виконав усі розділи освітньої програми вибіркової дисципліни, приймав активну участь у семінарських заняттях, має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів: не передбачено.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного семінарського заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра сімейної медицини та поліклінічної терапії

черговому викладачу.

- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра сімейної медицини та поліклінічної терапії

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.

Під час знаходження в аудиторії мають культивуватися такі цінності: повага до колег; толерантність до інших; сприйнятливність та неупередженість; аргументованість згоди або незгоди з думкою інших учасників дискусії, а також власної думки; шанування гідності особистості опонента/-ки під час спілкування; дотримання етики академічних взаємовідносин.